

MINISTERUL JUSTIȚIEI

10686

Nr. 3025 / N.S.
Data 30.03.2022

30 MAR 2022

Nr. 20113/.....

SG:1796/06.03

02.03,

Către: Doamna senator Monica Cristina ANISIE

Senat

Parlamentul României

Ref: Interpelarea adresată ministrului justiției având ca obiect „Nerespectarea hotărârilor judecătorești definitive și irevocabile”

Stimată doamnă senator,

Urmare a interpelării dumneavoastră referitoare la „Nerespectarea hotărârilor judecătorești definitive și irevocabile”, vă aducem la cunoștință următoarele:

Referitor la calea legală prin care hotărârile judecătorești definitive și irevocabile să fie pe deplin respectate, vă aducem la cunoștință că, actualul Cod de procedură civilă conține dispoziții referitoare la punerea în executare a hotărârilor judecătorești în Cartea a V-a - Despre executarea silită, în cuprinsul art. 622-913.

Executarea silită, ca fază a procesului civil, este procedura prin intermediul căreia titularul unui drept subiectiv civil recunoscut prin hotărârea unei instanțe sau prin alt titlu executoriu constrânge, cu ajutorul organelor competente, pe cel care i-a încălcat dreptul, să execute prestația specificată în titlu.

Potrivit art. 622 alin. (1) Cod de procedură civilă, obligația stabilită prin hotărârea unei instanțe sau printr-un alt titlu executoriu se aduce la îndeplinire de bunăvoie. În conformitate cu prevederile alin. (2) al aceluiași articol, în cazul în care debitorul nu execută de bunăvoie obligația sa, aceasta se aduce la îndeplinire prin executare silită, care începe odată cu sesizarea organului de executare, potrivit dispozițiilor prezentei cărți, dacă prin lege specială nu se prevede altfel.

Potrivit alin. (3) al art. 622 Cod de procedură civilă, executarea silită are loc în oricare dintre formele prevăzute de lege, simultan sau succesiv, până la realizarea dreptului recunoscut prin titlul executoriu, achitarea dobânzilor, penalităților sau a altor sume acordate potrivit legii prin titlu, precum și a cheltuielilor de executare.

Prevederile alin. (4) al art. 622 din Codul de procedură civilă reglementează efectuarea anumitor obligații de a face, statuând că executarea unor obligații precum înscrierea sau radierea unui drept, act sau fapt dintr-un registru public, emiterea unei autorizații, eliberarea unui certificat sau predarea unui înscris și altele asemenea, se poate obține la simpla cerere a persoanei îndreptățite, făcută în temeiul unui titlu executoriu, fără a fi necesară intervenția executorului judecătoresc, dacă prin lege nu se dispune altfel. În caz de neconformare a debitorului, creditorul poate recurge la executarea silită în condițiile prezentului cod.

Vânzarea de către creditor a bunurilor mobile ipotecate în condițiile art. 2.445 din Codul civil, este prevăzută în alin. (5) al art. 622 din Codul de procedură civilă, potrivit căruia, această vânzare se face cu încuviințarea instanței, fără intervenția executorului judecătoresc.

Totodată, dispozițiile art. 623 Cod de procedură civilă reglementează organul de executare, statuând că executarea silită a oricărui titlu executoriu, cu excepția celor care au ca obiect venituri datorate bugetului general consolidat sau bugetului Uniunii Europene și bugetului

Comunității Europene a Energiei Atomice, se realizează numai de către executorul judecătoresc, chiar dacă prin legi speciale se dispune altfel.

Astfel, art. 623 Cod de procedură civilă, consacră regula generală potrivit căreia executarea silită se realizează numai prin intermediul executorului judecătoresc, dar și două excepții de la această regulă, și anume:

- titlurile executorii care au ca obiect venituri datorate bugetului general consolidate, a căror executare silită se efectuează de către organele de executare competente, prin intermediul executorilor fiscali;
- creanțele datorate bugetului Uniunii Europene și bugetului Comunității Europene a Energiei Atomice, care se execută de către organele fiscale competente ale Uniunii Europene.

De asemenea, art. 624 Cod de procedură civilă reglementează modalitățile de executare, respectiv: urmărirea bunurilor mobile și imobile ale debitorului; predarea către creditor a bunurilor prevăzute în titlul executoriu deținute fără drept de către debitor; alte măsuri prevăzute de lege.

Prevederile art. 626 Cod de procedură civilă reglementează rolul statului în executarea silită, acesta fiind obligat ca, prin agenții săi, să asigure executarea în mod prompt și efectiv a hotărârilor judecătorești și a altor titluri executorii iar, în caz de refuz, cei vătămați au dreptul la repararea integrală a prejudiciului suferit. De asemenea, art. 627 Cod de procedură civilă consacră rolul activ al executorului judecătoresc, acesta fiind obligat să stăruie, prin toate mijloacele admise de lege, pentru realizarea integrală și cu celeritate a obligației prevăzute în titlul executoriu.

Obligațiile susceptibile de executare silită sunt prevăzute de art. 628 alin. (1) Cod de procedură civilă, potrivit căruia, pot fi executate silit obligațiile al căror obiect constă în plata unei sume de bani, predarea unui bun ori a folosinței acestuia, desființarea unei construcții, a unei plantații ori a altei lucrări, încredințarea minorului, stabilirea locuinței și vizitarea acestuia sau în luarea unei alte măsuri stabilite prin titlul executoriu.

La rândul său, Legea nr. 554/2004 a contenciosului administrativ consacră mecanisme de asigurare a executării hotărârilor pronunțate în această materie (art. 24-26 din Lege); amintim în special posibilitățile de a fi aplicate conducătorului autorității publice sau, după caz, persoanei obligate o amendă de 20% din salariul minim brut pe economie pe zi de întârziere, care se face venit la bugetul de stat, precum și de a fi acordate penalități reclamantului, în condițiile noului Cod de procedură civilă (art. 906 Cpc).¹

¹ Art. 24-26 din Legea 554/2004 au următorul conținut:

Art. 24

Obligația executării

(1) Dacă în urma admiterii acțiunii autoritatea publică este obligată să încheie, să înlocuiască sau să modifice actul administrativ, să elibereze un alt înscris sau să efectueze anumite operațiuni administrative, executarea hotărârii definitive se face de bunăvoie în termenul prevăzut în cuprinsul acestuia, iar în lipsa unui astfel de termen, în termen de cel mult 30 de zile de la data rămânării definitive a hotărârii.

(2) În cazul în care debitorul nu execută de bunăvoie obligația sa, aceasta se duce la îndeplinire prin executare silită, parcurgându-se procedura prevăzută de prezenta lege.

(3) La cererea creditorului, în termenul de prescripție a dreptului de a obține executarea silită, care curge de la expirarea termenelor prevăzute la alin. (1) și care nu au fost respectate în mod culpabil, instanța de executare, prin hotărâre dată cu citarea părților, aplică conducătorului autorității publice sau, după caz, persoanei obligate o amendă de 20% din salariul minim brut pe economie pe zi de întârziere, care se face venit la bugetul de stat, iar reclamantului îi acordă penalități, în condițiile art. 906 din Codul de procedură civilă.

(4) Dacă în termen de 3 luni de la data comunicării hotărârii de aplicare a amenzi și de acordare a penalităților debitorul, în mod culpabil, nu execută obligația prevăzută în titlul executoriu, instanța de executare, la cererea creditorului, va fixa suma ce se va datora statului și suma ce i se va datora lui cu titlu de penalități, prin hotărâre dată cu citarea părților. Totodată, prin aceeași hotărâre, instanța va stabili, în condițiile art. 892 din Codul de procedură civilă, despăgubirile pe care debitorul le datorează creditorului pentru neexecutarea în natură a obligației.

(5) În lipsa cererii creditorului, după împlinirea termenului prevăzut la alin. (4), compartimentul executării civile al instanței de executare va solicita autorității publice relații referitoare la executarea obligației cuprinse în titlul executoriu și, în cazul în care obligația nu a fost integral executată, instanța de executare va fixa suma definitivă ce se va datora statului prin hotărâre dată cu citarea părților.

MINISTERUL JUSTIȚIEI

Mai mult, Ordonanța Guvernului nr. 22/2002, reglementează unele mecanisme de asigurare a executării obligațiilor de plată ale instituțiilor publice, stabilite prin titluri executorii.

Referitor la consecințele pe care le riscă un demnitar în cazul în care nu pune în aplicare o hotărâre judecătorească definitivă și irevocabilă, facem precizarea că, art. 287 din Codul penal reglementează infracțiunea de nerespectare a hotărârilor judecătorești², iar față de reglementarea din Codul penal anterior, aceasta cunoaște două modificări esențiale, și anume:

- din conținutul vechiului text sunt preluate modalitățile care țineau de neexecutarea sancțiunilor penale și sunt incriminate într-o infracțiune distinctă, prevăzută de art. 288 Cod penal;
- a doua modificare este reprezentată de preluarea în norma generală a mai multor infracțiuni de nerespectare a hotărârilor judecătorești prevăzute în legi speciale, texte abrogate la intrarea în vigoare a noului Cod penal.

Totodată, a fost înlocuită sintagma "prin amenințare sau violență" din vechea reglementare cu sintagma "prin opunere de rezistență"; fiind astfel extinse posibilitățile de comitere a faptei. În același timp, au fost reglementate și noi modalități de comitere a faptei, și anume cele prevăzute la alin. (1) lit. a) și b):

a) împotrivirea la executare, prin opunerea de rezistență față de organul de executare;

b) refuzul organului de executare de a pune în aplicare o hotărâre judecătorească, prin care este obligat să îndeplinească un anumit act.

Art. 25Instanța de executare

(1) Instanța de executare, care în materia contenciosului administrativ este, potrivit art. 2 alin. (1) lit. f), instanța care a soluționat fondul litigiului de contencios administrativ, aplică, respectiv acordă sancțiunea și penalitățile prevăzute la art. 24 alin. (3), fără a fi nevoie de investirea cu formulă executorie și de încuviințarea executării silite de către executorul judecătoresc.

(2) Cererile prevăzute la art. 24 alin. (3) și (4) se judecă în camera de consiliu, de urgență, și sunt scutite de taxa judiciară de timbru. Procedura prevăzută la art. 200 și 201 din Codul de procedură civilă nu este aplicabilă. Întâmpinarea este obligatorie și se depune la dosarul cauzei cu cel puțin 3 zile înainte de termenul de judecată. Reclamantul va lua cunoștință de conținutul întâmpinării de la dosarul cauzei. Instanța poate acorda un nou termen de judecată în cazul în care reclamantul solicită amânarea pentru a lua cunoștință de conținutul întâmpinării.

(3) Hotărârile pronunțate în condițiile art. 24 alin. (3) și (4) sunt supuse numai recursului, în termen de 5 zile de la comunicare.

(4) Prevederile alin. (1) - (3) se aplică, în mod corespunzător, și pentru punerea în executare a hotărârilor de contencios administrativ date pentru soluționarea litigiilor ce au avut ca obiect contracte administrative.

Art. 26Acțiunea în regres

Conducătorul autorității publice se poate îndrepta cu acțiune împotriva celor vinovați de neexecutarea hotărârii, potrivit dreptului comun. În cazul în care cei vinovați sunt demnitari sau funcționari publici, se aplică reglementările speciale.

² Art. 287 Cod penal, statuează următoarele:

- (1) Nerespectarea unei hotărâri judecătorești săvârșită prin:
- a) împotrivirea la executare, prin opunerea de rezistență față de organul de executare;
 - b) refuzul organului de executare de a pune în aplicare o hotărâre judecătorească, prin care este obligat să îndeplinească un anumit act;
 - c) refuzul de a sprijini organul de executare în punerea în aplicare a hotărârii, de către persoanele care au această obligație conform legii;
 - d) neexecutarea hotărârii judecătorești prin care s-a dispus reintegrarea în muncă a unui salariat;
 - e) neexecutarea hotărârii judecătorești privind plata salariilor în termen de 15 zile de la data cererii de executare adresate angajatorului de către partea interesată;
 - f) nerespectarea hotărârilor judecătorești privind stabilirea, plata, actualizarea și recalcularea pensiilor;
 - g) implicarea unei persoane de a folosi, în tot sau în parte, un imobil deținut în baza unei hotărâri judecătorești, de către cel cărui îl este opozabilă hotărârea;
 - h) nerespectarea unei măsuri de protecție dispuse în executarea unui ordin european de protecție, se pedepsește cu închisoare de la 3 luni la 2 ani sau cu amendă.

Prin urmare, legislația în vigoare conține prevederi care dau expresie obligației pozitive a statului de a reglementa și de a asigura executarea hotărârilor judecătorești și a altor titluri executorii. Astfel, legislația procesul-civilă, cea în materia contenciosului administrativ, precum și Ordonanța Guvernului nr. 22/2002, instituie un ansamblu de mijloace pentru aducerea la îndeplinire, prin executare silită, a hotărârilor judecătorești (pronunțate împotriva autorităților publice/instituțiilor publice), în timp ce Codul penal conferă posibilitatea angajării răspunderii penale a tuturor persoanelor care nu respectă/nu pun în executare hotărârile judecătorești ori se împotrivesc executării.

În acest context, precizăm că sancționarea, în condițiile legii, a persoanelor care nu respectă hotărârile judecătorești poate fi dispusă de autoritățile publice competente potrivit legii, inclusiv de către instanțele judecătorești, Ministerul Justiției, ca organ al administrației publice centrale, neavând atribuții în acest sens.

Referitor la implicarea Ministerului Justiției în combaterea situațiilor de natură nerespectării hotărârilor judecătorești definitive și irevocabile de către demnitari, precizăm că problematica neexecutării hotărârilor judecătorești pronunțate împotriva unei autorități/instituții publice, constatată de jurisprudența CEDO este în atenția Guvernului, fiind constituit un grup de lucru (la care participă și reprezentanți ai Ministerului Justiției)³, cu scopul de a identifica măsurile de natură legislativă și/sau administrativă pentru a asigura executarea voluntară și rapidă a hotărârilor judecătorești prin care s-au stabilit obligații în sarcina unui debitor public.

Totodată, problemele legate de respectarea și executarea hotărârilor judecătorești de către instituțiile statului și de către administrația publică reprezintă o temă recurentă și în contextul Mecanismului de Cooperare și Verificare (MCV).

Cu stimă,

Marian - Cătălin

Ministrul Justiției

³ Alcătuit din reprezentanți ai Ministerului Afacerilor Externe - Agentul guvernamental pentru CEDO (care asigură secretariatul grupului), Ministerul Dezvoltării, Lucrărilor Publice și Administrației, Ministerul Afacerilor Interne, Ministerului Finanțelor, Ministerului Justiției și Cancelariei Prim-ministrului.